

Bulletin

Raad van Kerken Arnhem
www.rvkarnhem.nl

Digitale nieuwsbrief nr. 77
10 april 2019
Verschijnt maandelijks

In dit nummer:

- **Bezinning**
- **Sprokkelaar van toevallige ontmoetingen – Column door Mirjam Schuilenga**
- **Passiebewerking van Oosterhuis staat centraal in OLVéviering – 14 april**
- **Bewuster stilstaan bij Pasen – Oase Arnhem – 17 t/m 19 april**
- **Tussen geloof en ongeloof – Thee met thema – 28 april**
- **Toekomst contacten met kerken en christenen in midden Europa – 2 t/m 5 mei**
- **Met een dagkaart naar de Deutsche Evangelische Kirchentag in Dortmund – 22 juni**
- **Zin in de regio – Online informatie over zinnige activiteiten in onze regio**
- **Een bezoek aan de Koepelkerk – Geloven in Arnhem, dl. 3**
- **In memoriam Remco Robinson**
- **Jaarverslag 2018 van stichting Kruispunt**
- **Elke vrijdagmiddag het Coventrygebed in de Waalse kerk**
- **Autonomie, dat klinkt goed – Terugblik Thee met thema 24 februari**
- **Kerkelijke actie bij de verkiezingen voor het Europees Parlement**
- **Informatie over D3rde Verdieping**
- **Colofon**

Let op: Bulletin mei komt al uit op **1 mei**.

De kopijdatum is **26 april**.

Dit i.v.m. de aankondiging voor de Dodenherdenking in de Waalse kerk op 4 mei.

Bezinning

We zijn over de helft van de veertigdagentijd. Dit is een tijd van bezinning: op het leven, maar ook op onze relatie met God. In de Katholieke traditie krijgen we op Aswoensdag een askruisje op hoofd ter gedachtenis dat we uit stof komen en tot stof zullen wederkeren. Zolang we als mensenkinderen in het aardse bestaan verkeren zijn we stoffelijk en aards. Het stoffelijke is ons vertrekpunt

Sprokkelaar van toevallige ontmoetingen

Column door Mirjam Schuilenga

*De meningen vliegen je tegenwoordig om de oren. En dan maak ik niet eens gebruik van twitter. Er hoeft maar een twitterbericht te verschijnen of er volgt een twittermening. Zelfs mijn krant publiceert ze vanwege de nieuws waarde. Wat een overvloed. Maar onlangs las ik dat de bekende franse cineast Agnes Varda was overleden. Zij maakte in het jaar 2000 een kunstzinnige documentaire over sprokkelaars en scharrelaars. In haar film *Les glaneurs et la glaneuse* proberen mensen te overleven van de resten op het land en in de stad. We zien verzamelaars van mosselen en oesters, maar ook een kok van een chique restaurant die in de heuvels zijn kruiden en vruchten vindt. Een bioloog komt in beeld die tijdens het afbreken van de markt in Parijs ter plekke zijn maaltijd proeft en eet. Het zijn allemaal mensen die leven zoals Ruth uit de Bijbel. Bijna archaïsch, maar dan in de velden van onze hedendaagse overvloed. Als je met de ogen van een kunstenaar kijkt zoals Agnes Varda dan word je zelf ook sprokkelaar van toevallige ontmoetingen. Ze oogstte met haar film internationale lof van mensen uit alle rangen en standen. In Japan en China werd haar film net zo enthousiast bekeken als in Frankrijk en Nederland. Varda roept blijkbaar iets op door zo te sprokkelen door de werkelijkheid. Het resultaat is een bespiegelende kijk op de waarde en soms de schoonheid van dingen. Sprokkelen en twitteren het is een wereld van verschil, maar ze delen de overvloed.*

Mirjam Schuilenga is consulent stichting De Kim
www.stichtingdekim.nl

als mens. Vergankelijk, klein en nietig zijn we in relatie tot de grootsheid van Gods schepping; als een zuchtje in de orkaan van het bestaan.

Tegelijkertijd voelen we hoe de zwaartekracht van de aarde aan onze benen trekt en we toch fier rechtop staan. We hebben de aarde naar ons hand gezet. We beheersen de natuur. We hebben macht over het dierenrijk. We bepalen zelf wel hoe we ons leven inrichten. Wij gaan niet verloren. Een god hebben we niet meer nodig. "We are in charge". Wat voelen we ons zeker van onszelf!

En toch zijn velen die ongelukkig of eenzaam zijn. Mensen, die een leegte voelen die niet opgevuld raakt. Mensen die naar de wereld kijken en hem niet meer begrijpen. Mensen die hun plek niet kunnen vinden. Zijn we dan wel zo zeker van onszelf? De last van de vergankelijkheid weegt zwaar op onze schouders. De twijfel en zorg slaat toe. Alles kán verloren gaan... We hebben het in onze geschiedenis vaak zien gebeuren. Beschavingen die instorten en vergaan. Paradigma's die verschuiven waardoor de relatie tussen de mens alles wat hij dacht te weten veranderde. De dreiging van een herhaling van de geschiedenis is alom aanwezig in onze tijd. "We are not in charge".

Tot stof wederkeren... doodgaan. De dood, dat is een zekerheid in ons aardse bestaan. Een zware en duistere weliswaar, maar de enige zekerheid. De dood overwinnen is onwaarschijnlijk. In de tijd naar Pasen worden we als volgelingen van Christus opgeroepen om de tweestrijd tussen zekerheid en onzekerheid te doorleven. Het passieverhaal van Jezus is doorspekt van onwaarschijnlijkheden: een onschuldige ter dood veroordeeld, een zonsverduistering op het moment dat Hij zijn laatste adem uitblaast en opstanding uit de dood.

Maar geloven is, naar mijn overtuiging, juist door onwaarschijnlijkheden heen mogelijkheden zien.

Geloven, is dan dat we, ondanks al datgene dat we wat vanuit ons menselijk perspectief niet kunnen bevatten, blijven vertrouwen op een goede uitkomst. Ook al hebben we geen zekerheid. Dat we durven zien wat voorbij onze mensenogen zichtbaar is, voor Gods ogen. Dan zien we dat er hoop is en dat we reden hebben om ons vol vertrouwen over te geven. Wat we zien is dan niet alleen maar zwaar en donker. Er opent zich in de onzekere duisternis een weg naar een nieuw bestaan.

In de veertigdagentijd gedenken we die cyclus steeds opnieuw, door met Jezus mee te lopen op zijn lijdensweg en zijn doortocht door de dood te herdenken. De uitkomst van die doortocht is al zichtbaar in Jezus' gedaanteverandering op de berg Tabor. Hij verandert in een wezen van stralend wit licht, verheven boven het stoffelijke, onvergankelijk. De dood van Jezus is het keerpunt. Het eeuwig leven straalt van Zijn Kruis af. Zijn opstanding uit de dood brengt de definitieve transformatie en baant de weg naar het nieuwe bestaan. Hij is licht. Hij leidt ons naar het licht. Dat licht is er voor iedereen, ondanks je persoonlijke mores of tradities.

Met die wetenschap wordt het leven aan de voet van de berg, in de dorre woestijn die de alledaagse realiteit is, dragelijk. Je daaraan overgeven is door de onwaarschijnlijkheden de mogelijkheden zien. Het geeft ruimte om adem te halen. Het tilt je boven het alledaagse uit. Het geeft je een nieuwe zekerheid in het stoffelijke bestaan. Je mag erop vertrouwen, dat door het duister heen, het licht al schijnt. Ook voor jou.

Alesig Greving hield deze bezinning ter opening van de RvK vergadering op 26 maart. Zij is afgevaardigde van de Eusebiusparochie in de Raad.

Passiebewerking van Oosterhuis staat centraal in OLVéviering

Waalse kerk op 14 april

De Lukaspasie van Oosterhuis en niet de Mattheus van Bach staat centraal

in de themaviering van het OLVékoor in de Waalse kerk aan de Beekstraat in Arnhem op Palmzondag 14 april a.s. De tekst van de Lukaspasie wordt daar niet gezongen, maar gesproken.

Met de Lukaspasie maakt Huub Oosterhuis duidelijker dat het gaat om de aanloop naar en de terechtstelling van Jezus van Nazareth.

Hoe mooi en emotioneel de Bachversie van de Mattheuspasie ook mag zijn, ze camoufleert daarmee tegelijk dat het om die terechtstelling van een onschuldige gaat en zo ook zijn betekenis voor de samenleving.

Omdat de dood in het passieverhaal niet "einde verhaal" is, wordt aansluitend ook over de opstanding gelezen.

De tekst wordt afgewisseld met liederen van Huub Oosterhuis.

De viering in de **Waalse kerk** begint om **10.00 uur**

Bewuster stilstaan bij Pasen

Oase Arnhem

Naast de al andere mooie initiatieven, zoals de 40 dagen Taizé-vieringen, heeft Rafaëlgemeenschap Oase ook een kort reeks van 3 dagen: "Samen op weg naar Pasen"

Het zijn 3 korte overdenkingen in de week voor Pasen gegeven door Oscar Lohuis. Oscar Lohuis is spreker, evangelist en bijbelleraar. Hij neemt ons mee in 3 overdenkingen waarin we op een diepere, meer bewuste manier naar Pasen toelevan. Verder zullen er momenten van gebed, aanbidding en stilte zijn. We vieren samen avondmaal op Goede Vrijdag. Deze avonden zijn open voor iedereen.

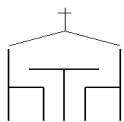
Data: woensdag 17, donderdag 18 en vrijdag 19 april, telkens 19.30 – 20.30 uur in de Nicolaaskerk, Bethaniënstraat 1.

Diepgaande Bijbelstudies, aanbidding, gebed, stilte & avondmaal.

Voor verdere informatie: watsien.valk@oasearnhem.nl.

Tussen geloof en ongeloof

Thee met Thema met Taede Smedes

In ons land zegt nog maar 14 % in God te geloven, en de rest houdt het vaag op 'iets hogers', weet het gewoon niet meer of noemt zichzelf regelrecht atheïst. Maar waar heeft de meerderheid afscheid van genomen? Van een 'theïstisch' godsbeeld uit de tijd van de Verlichting: een almachtige, alwetende God, die vanuit de verre hemel zo nodig wonderbaarlijk ingrijpt (maar vaak ook niet). Een godsbeeld als tijdgebonden antwoord op het toenmalige rationalisme.

Smedes gaat op zoek naar een concept voor vandaag, in een tijd van voortschrijdende secularisatie, waarbij noties als transcendentie, verlangen naar een gevoel van eenheid met alle leven, en verwondering nieuwe inhoud krijgen.

Taede Smedes (1973) is godsdienstfilosoof, theoloog, publicist en journalist. Hij is vooral thuis in discussies over de verhouding tussen geloof en natuurwetenschap. In 2016 verscheen zijn boek *God, iets of niets. De post seculiere maatschappij tussen geloof en ongelooft*.

zondag 28 april, 16.00-17.30 uur

Vanaf 15.30 uur staan thee en koffie klaar.

Kosten: Vrijwillige bijdrage

Plaats: **Vredebergkerk**, Van Toulon van der Koogweg 3, Oosterbeek
Ieder die zich wil laten zien en horen is van harte welkom.

Informatie: Hannie Nusselder, hannie.nusselder@hetnet.nl

Toekomst contacten met kerken en christenen in midden Europa

2-5 mei in Slowakije

Namens de Raad van Kerken in Arnhem onderhoudt STIOC de internationale oecumenische contacten met de zustersteden Gera (Thüringen) en Croydon (Londen) en werkt ze mee aan het organiseren van de Internationale Oecumenische Conferenties. In de herfst van 1989 begonnen deze conferenties die als doel hadden christenen in west en oost Europa met elkaar in contact te brengen. Om de 2 jaar vonden deze conferenties plaats en deze keer is het Diaconaal Centrum van de Reformed Christian Church in Slowakije de gastheer. Van 2 tot 5 mei 2019 zijn wij welkom in het conferentiecentrum van de Slowaakse Reformed Christian Church, gelegen in de stad Rimavská Sobota in centraal Slowakije.

Terwijl in Nederland de sociale voorzieningen wettelijk verankerd zijn, wordt in midden Europese landen zoals Slowakije en Hongarije vaak een beroep gedaan op de diaconie van de plaatselijke kerken. Op deze kleinschalige conferentie presenteren het gastland Slowakije en Nederland hun inzichten in de diaconale arbeid. Er is veel ruimte voor dialoog en uitwisseling van west en midden Europese ervaringen. Verder staat op de agenda de vraag hoe wij in de toekomst de contacten tussen kerken en christenen in west en midden Europa kunnen onderhouden nu de vergrijzing van de kerken bij ons toeneemt.

Wilt u met ons meedenken over de toekomst van de contacten met kerken en christenen in midden Europa, of misschien zelfs meegaan naar Rimavská Sobota dan kunt u contact opnemen met onze voorzitter Ds. Ida Eldering, 06 - 2953 7653. Opgave voor deelname aan de conferentie is mogelijk bij de secretaris, te bereiken per email kvdhoek@telfort.nl

Klaas van der Hoek, secretaris STIOC

Met een dagkaart naar de Deutsche Evangelische Kirchentag op zaterdag 22 juni 2019

Om de twee jaar betovert de Deutsche Evangelische Kirchentag een stad voor vijf dagen. Meer dan 100.000 mensen van alle leeftijden, religies en achtergronden komen samen om het feest van het geloof te vieren en na te denken over en discussiëren over de problemen van deze tijd. Dit jaar vindt de Kirchentag plaats van 19 – 23 juni in Dortmund.

De Kirchentag is een evenement met meer dan 2.500 culturele, spirituele en sociaal-politieke onderdelen, vol met workshops, tentoonstellingen, concerten, diensten, bijbelstudies, after-

work-suppers, keynote speeches en paneldiscussies. De gebeurtenissen zijn net zo gevarieerd als het religieuze en sociale leven.

Via de website <https://www.kirchentag.de/index.php?id=16501> is het mogelijk toegangskarten te bestellen. Een dagkaart, inclusief een vervoersbewijs Arnhem – Dortmund kost 35 Euro en voor jongeren en ouderen is dit 19 Euro.

STIOC die namens de Raad van Kerken in Arnhem de internationale oecumenische contacten onderhoudt, gaat met een delegatie op zaterdag 22 juni naar de Kirchentag in Dortmund. Als U interesse heeft met ons mee te reizen kunt U zich aanmelden bij de secretaris, te bereiken per email kvdhoek@telfort.nl

Klaas van der Hoek, secretaris STIOC

ZindeR

Zinnige activiteiten in de regio Arnhem

Voor mensen met een spirituele en/ of culturele interesse

U vindt het op

www.zininderegio.nl

Email: info@zininderegio.nl

Twitter: @zininderegio

Een bezoek aan de Koepelkerk

Geloven in Arnhem, aflevering 3

In, onder en achter de monumentale Koepelkerk aan het Jansplein, met haar sfeervolle vorm en indeling, schuilt in meerdere opzichten een bewogen geschiedenis. Voordat het huidige gebouw in 1838 door de toen nog onverdeelde Arnhemse Protestanten als aanvulling op de Eusebius in gebruik genomen werd, had er op die plek zes eeuwen een van oorsprong katholiek kerkgebouw gestaan, de Sint Jan, die rond 1800 in zo'n slechte staat verkeerde dat hij, na overname door de stad Arnhem en jarenlange verwaarlozing, moest worden afgebroken. De Hervormde Gemeente van Arnhem verkocht de Koepelkerk zestig jaar geleden door aan de plaatselijke 'Gereformeerde Kerk, onderhoudende artikel 31', ook wel 'Gereformeerde Kerk vrijgemaakt' genoemd. Dit kerkgenootschap komt voort uit de misschien wel meest beschamende kerkscheuring in de vaderlandse kerkgeschiedenis. Midden in de Tweede Wereldoorlog vochten hoogleraren en predikanten een hevige strijd uit over leergeschillen die voor buitenstaanders nauwelijks te bevatten zijn. Die twist leidde er in 1944 toe dat vele tientallen plaatselijke gemeenten zich 'vrij maakten' van de toenmalige Gereformeerde Kerken. De Vrijgemaakten beschouwden zich sindsdien als enige ware voortzetting van de gereformeerde kerkelijke traditie in ons land en organiseerden zich in korte tijd in een heuse eigen 'zuil', met eigen bladen (denk aan het Nederlands Dagblad), een eigen politieke partij (het GPV, twintig jaar geleden opgegaan in de Christen Unie) en een eigen vakbond. In de driekwart eeuw van haar bestaan ontkwam de kerk niet aan volgende afscheidingen – eind jaren zestig ontstonden de Nederlands

Gereformeerde Kerken – maar in de afgelopen twee decennia is er weer sprake van verzoening en toenadering waarbij ook de Christelijk Gereformeerde Kerken (aan het eind van de 19e eeuw ontstaan) betrokken raakten. Op dit moment telt de Gereformeerde Kerk vrijgemaakt in heel het land ongeveer 125.000 leden, verdeeld over iets minder dan 270 lokale gemeenten.

De viering die we bezoeken - één van de drie van deze zondag! - illustreert hoe de Vrijgemaakt Gereformeerde Kerk ook in Arnhem in ontwikkeling is. Om de in groten getale aanwezige jongeren tegemoet te komen, begeleidt een combo liederen uit de bundel 'Opwekking', eenvoudig van tekst en melodie maar met aanstekelijke ritmes. De oudere generatie zingt die zonder veel overtuiging mee, gewend als ze nog lijkt te zijn aan een oudere traditie. Die komt tot uitdrukking in enkele liederen uit een oudere gezangsbundel, die anders van toon en inhoud zijn en nog door het orgel worden begeleid. De spanning tussen oud en nieuw is ook merkbaar bij de teksten die klinken bij de viering van het avondmaal en bij de inwijding van een drietal ambtsdragers; dat gaat in aloude plechtstatige formuleringen. Daartegenover staat dat twee van de nieuwe ambtsdragers vrouwen zijn, kinderen aan de viering van het avondmaal mogen meedoen, en de jonge voorganger, in zijn gewone kleding en door het gebruik van eenvoudige taal, gemakkelijk contact maakt. Zijn preek is onderdeel van een serie over het gebed en sluit deze keer aan bij een tekst uit een van de Brieven van Paulus aan zijn leerling Timotheüs. In een didactisch betoog met veel herhalingen legt dominee Hamstra uit dat het bij 'zorgvuldig bidden' om drie dingen gaat: 'intimiteit met God, ruimte voor de Geest en een open verstand.' Of Paulus' aanmoediging om 'zich te allen tijde te verheugen' helemaal over komt, blijft, gezien de ernstige gezichten van veel van de aanwezigen, een open vraag. Na het slotlied is er in de wandelgangen en bij de uitgang gezellig contact: deze mensen kennen elkaar goed.

De Koepelkerk hecht grote waarde aan betrokkenheid. Dat blijkt uit het forse aantal kerkgangers en uit de vele kerk- en bestuursleden die in de dienst een rol vervullen, waardoor de organisatie bij avondmaal en collecte in het sfeervolle ronde gebouw met drie verdiepingen soepel verloopt. Aan het begin van de viering worden de aanwezigen opgeroepen om mee te denken met het beleid van hun kerkenraad. Bij welkom, Schriftlezing en gebed treden telkens weer andere vrijwilligers op. Veel van de leden van deze Koepelkerkgemeente (800 volwassenen en 500 kinderen) zijn ook buitengewoon actief in vrijwilligerswerk buiten de eigen kring. Ze dragen hun steentje bij aan verschillende vormen van verbindende activiteiten in armoedebestrijding, buurtwerk en steun aan vluchtelingen. Een eigen 'stadswerker' speelt bij dat alles een grote rol.

Aan Oecumene hebben de Vrijgemaakten van oudsher weinig aandacht besteed; hun aanvankelijke overtuiging van 'ware kerk' stond samenwerking met anderen lange tijd in de weg. Maar als gezegd, ook dat verandert: er is in Arnhem nauwe samenwerking met de lokale Christelijk Gereformeerde gemeente (middagdiensten worden samen met de Kruiskerk gevierd) en de Koepelkerk is voortrekker in de organisatie 'Hart voor Arnhem'. Ze neemt ook het voortouw bij een serie Taizé-vieringen voor jongeren uit Arnhem en omgeving. Aansluiting bij de Raad van kerken is vermoedelijk nog een brug te ver. Zo maakt deze kerk in veel opzichten een vitale indruk. Al zijn er ook zorgen. Lange tijd was sprake van natuurlijke aanvulling – sociaal contacten vonden immers vooral plaats in de eigen kring. Maar ook de vrijgemaakte jeugd vliegt uit – en keert niet altijd automatisch in die eigen kring terug. De toekomst zal leren hoe lang deze bijzondere loot aan de protestantse stam in ons land zijn eigenheid kan en wil behouden.

Liesbeth Dessens en Kees Tinga

De Koepelkerk heeft een actieve communicatiegroep: op www.koepelkerk.nl is van alles te lezen over de lokale kerk en haar agenda. Over de totstandkoming en geschiedenis van de Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt (GKv) zie bijv.: Wikipedia of: Handboek Christelijk Nederland. De website van de landelijke kerk is te bereiken op www.gkv.nl

In memoriam Remco Robinson

*Apeldoorn, 12 augustus 1979

† Middelburg, 10 maart 2019

Wij zijn geschokt door het plotseling overlijden van priester Remco Robinson, priester van de oud- katholieke kerk. Remco heeft in Arnhem kennis gemaakt met de oud- katholieke kerk, overgekomen uit de vrij- katholieke kerk. Na zijn opleiding aan het Seminarie werd hij eerst diaken gewijd, vervolgens priester en werd hij pastoor in onze parochie van 2005 tot 2010. In die jaren is hij ook gepromoveerd. Hij heeft zich ingezet voor de parochie, zocht naar mogelijkheden om deze parochie levendig te houden, met oog op de toekomst, met oog voor de wereld om ons heen.

Gedreven en zachtmoedig zocht hij zijn weg. Het was niet altijd gemakkelijk.

Zijn vrouw Ank Muller was actief binnen de Anglicaanse kerk en vertegenwoordigde haar kerkgemeenschap in de Raad van Kerken.

Hun kinderen, Heleen, Nora en Marx werden geboren.

Remco was heel trotst op zijn kinderen en een zeer zorgzame vader.

Onverwacht overleed hij, hij werd nog geen veertig. Wij denken aan zijn huidige vrouw Ruth met wie hij nog maar een jaar getrouwd was. Wij denken aan de kinderen die nog te jong zijn om zonder vader verder te moeten.

Na zijn jaren in Arnhem is Remco verhuisd naar Zeeland, in Middelburg werd de eucharistie gevierd voorafgaand aan zijn begrafenis. Vanuit Arnhem was een aantal mensen aanwezig van de oud- katholieke parochie en de Anglicaanse kerk. Remco's ouders vertelden dat hij als puber al een lied had uitgezocht: "dit moeten we later zingen op mijn begrafenis". We hebben het voor hem gezongen.

Hij laat een grote leegte achter binnen zijn gezin, binnen de kerk en daarbuiten

*O, Meester, U beloofd' ik te dienen allen tijd.
Blijf bij mij die voor allen de Vriend en Meester zijt.
Ik zal de strijd niet schuwen als Gij staat aan mijn zij.
Noch zal 'k spoor verliezen, zijt Gij als gids nabij.
O leid mij, roep mij, help mij en steun mij tot het laatst
terwijl ik tracht te treden waar Gij uw voeten plaatst.
En als ik dan tot 't einde naar kracht U heb gediend
neem mij dan aan in liefde, Mijn Meester en mijn Vriend.*

Joke Kolkman

Stichting Kruispunt

Jaarverslag 2018

Stichting Kruispunt heeft een goed jaar achter de rug waarin weer voor veel mensen zonder dak boven hun hoofd of een leefbare woonsituatie opvang en een warme maaltijd geboden kon worden.

Meer hierover kunt u lezen in het Jaarverslag 2018 via onderstaande link naar de (vernieuwde) website van Stichting Kruispunt.

In het bestuur heeft een wisseling van de wacht plaatsgevonden: voorzitter Barth van Eeten is per 1 maart 2019 opgevolgd door Ype Schat, Frans Schneider is sinds de zomer als secretaris in functie en ook per 1 maart is Lisette van den Berg toegetreten tot het bestuur.

De Raad van Kerken Arnhem wenst hen een vruchtbare zittingsperiode toe.

Link naar het jaarverslag 2018 van stichting Kruispunt:

<https://stichtingkruispunt.nl/wp-content/uploads/2019/03/jaarverslag-Kruispunt-2018-v10.pdf>

Meer leest u op de site van Kruispunt: www.stichtingkruispunt.nl

Elke vrijdagmiddag wordt in de Waalse kerk gebeden voor vrede en verzoening.

De Coventry werkgroep organiseert dit wekelijkse gebed voor vrede en verzoening iedere vrijdag van **12.30 – 12.45 uur** in de Waalse kerk.

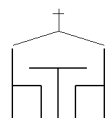
Dit zogeheten **Coventrygebed** is destijds in gang gezet door inwoners van de Engelse stad Coventry, die na het Duitse bombardement op hun stad en de verwoesting van hun kathedraal weigerden zich te laten meeslepen in de orgie van wraak en geweldsdenken, die Europa in de jaren daarna in de ban hield. In plaats daarvan werd daar toen het initiatief genomen tot een voortdurend gebed voor vrede en verzoening. Tot op heden iedere vrijdag nagevolgd in 160 steden wereldwijd.

De band met Arnhem is de in de oorlog verwoeste binnenstad en kerken; de Waalse kerk, de Walburgiskerk en de grote Eusebiuskerk.

Autonomie – dat klinkt goed!

Terugblik Thee met thema 24 februari

Onder deze titel nam dr. Angeline van Doveren (ethica in Rijnstate) ons zondagmiddag 24 februari tijdens de thee-met-thema-bijeenkomst mee in het veld van vragen rondom autonomie. Een bijzondere middag waarin niet alleen gesproken tekst van belang was, maar ook muziek. Het was als het ware een

ontmoeting van ethiek en muziek.

Na een korte inleiding over autonomie, heteronomie en zelfbeschikkingsrecht, met daarbij verschillende perspectieven van waaruit over autonomie gesproken kan worden (techniek, recht, politiek, kunst, wijsbegeerte, en gezondheidszorg) benadrukte mevrouw van Doveren dat het bij autonomie in de zorg altijd om twee zaken gaat: enerzijds het *recht* van een patiënt om zelf te bepalen wat er moet gebeuren, anderzijds het *vermogen* van een patiënt om zelf te *kunnen* bepalen wat er moet gebeuren.

Hierna betraden we het terrein van de muziek, waar autonomie ook een rol speelt: de mate van de autonomie van de componist en van de uitvoerenden. Hoeveel en wat is voorgeschreven door de componist, en hoe precies, en welke mate van autonomie heeft de uitvoerder, op basis van voorgegeven materiaal, afspraken, gewoontes? In de loop van de muziekgeschiedenis zijn er veel variaties gekomen in de mate van autonomie van de uitvoerend musicus. De componist schept, maakt een partituur, maar kan daarbij de uitvoerende musicus of musici een kleinere of grotere mate van autonomie geven.

Een voorbeeld daarvan werd deze middag uitgevoerd door 7 musici die ieder, zonder oefening en ontmoeting vooraf, het 'spel speelden': Richtige Dauern, Aus den sieben Tagen, van Karlheinz Stockhausen (1928-2007). Een spel van vrijheid en autonomie, van uitvoeren en luisteren, met een partituur met maar zeer weinig aanwijzingen. Niet veel meer dan: speel een toon, zolang als je denkt dat hij dueren moet, maar of je nu speelt of stopt, hoor de anderen. Het bleek een spannend gebeuren voor uitvoerenden en luisteraars: wie begint, en hoe, wie valt wanneer in of uit, hoe autonoom ben ik, hoeveel autonomie lever ik in, maar kan ik zelf bepalen wanneer ik me al dan niet aanpas aan anderen, is dat ook mijn autonomie, wanneer en hoe eindig ik, eindigen we, wie geeft het aan, of niemand?

Er werd op een andere manier een 'snaar geraakt' dan door alleen maar te praten, over autonomie en zelfbeschikking in de zorg. Hoe we van medisch paternalisme (voorgeschreven 'partituren') naar 'shared decision making' waar autonomie van de patiënt (recht, vermogen, mate van) en verantwoordelijkheid en vakkennis van de arts en medische standaarden hun 'toon mee-spelen'.

Een bijzondere manier om te ervaren hoe belangrijk het is om de ander(en) echt te horen, in het 'samenspel van autonomie'.

Hannie Nusselder

Kerkelijke actie bij de verkiezingen voor het Europees Parlement

Op de site van de Conferentie van Europese kerken (CEC) vindt u een verklaring van de gezamenlijke kerken over de oecumene in Europa.

Dit in het licht van de komende Europese verkiezingen vanuit de gedachte dat Europa onze toekomst is.

Een mooi voorbeeld van een bovenplaatselijk oecumenisch initiatief.

U vindt de verklaring via onderstaande link:

<http://www.ceceurope.org/what-we-do/open-letter/>

De website van CEC is www.ceceurope.org

Informatie over D3rde Verdieping

Dagelijks zijn er veel activiteiten in D3rde Verdieping. D3rde Verdieping is hét centrum voor bezinning en ontmoeting in onze stad in de vorm van verdiepende cursussen, workshops, lezingen, meditaties, exposities en concerten.

Enkele van de activiteiten in de komende tijd:

- 12 april + 10 mei 2019: **Eerst Napels zien**
20.00-22.00 uur | € 0,00 | Rozet 3.09
Tijdens Café Doodgewoon kwam het gesprek eens op de vraag: wat zou je op jouw uitvaart willen? Welk gedicht moet worden voorgedragen of welk (pop)lied moet er klinken omdat dat precies verwoordt of verklankt hoe jij het leven ziet? Toen dachten we: eigenlijk jammer om daarmee te wachten tot je crematie of begrafenis. Je bent er dan zelf niet meer om je keuze nog toe te lichten en je ziet en hoort ook niet wat anderen ervan vinden. En het is misschien ook wel aardig om te horen welke tekst, film, muziek, enz. een ander kiest. En zo groeide het idee voor een nieuwe activiteit: Eerst Napels zien... (en dan sterven). Per keer kiezen we een categorie: film(fragment), muziek(stuk), enz. Deze keer: 'dierbare dingen'. Welk voorwerp is jouw dierbaar en waarom?
Begeleiding: Renée van der Harst en Ad Boogaard.
- 16 april 2019: **Kunst Zinnig**
12.30-13.00 uur | € 0,00 | toART
Beeldende kunst vraagt veel aandacht en concentratie. Neem de tijd om te kijken en te overdenken, een pauzemoment op zomaar een doordeweekse dag. toART (de Kunstuitleen Arnhem) en D3rde Verdieping stellen elke 3de dinsdag van de maand,

onder lunchtijd, een kunstwerk centraal en nodigen je uit om daar eerst aan de hand van enkele vragen in stilte naar te kijken, om daarna wellicht nog wat verder te zien en dieper te gaan: waar raakt dit kunstwerk aan diepere, spirituele lagen in onszelf?

Begeleiding: Elsje Pot, stadspredikant, verbonden aan D3rde Verdieping. Peter de Thouars, kunstenaar en coördinator van toART, de Kunstuitleen.

Data: dinsdag 16-04 | 21-05 | 18-06 (3de dinsdag van de maand)

Kosten: vrijwillige bijdrage

- **8 mei 2019: Filmhuis**

18.45-21.45 uur | € 0,00 | Focus Arnhem

Bioscoop betekent letterlijk: 'kijken naar het leven'. Dat geldt zeker voor de films in Focus. Naar welke film je gaat is een verrassing. En niet belangrijk. Waar het om gaat is dat je samen een film ziet en daarna bespreekt, die je zelf wellicht niet zou hebben uitgekozen. Dit leidt tot boeiende gesprekken. Iedereen ziet weer iets anders. En samen zie je meer.

NB: Omdat een film soms al vroeg begint, graag 18:45 uur aanwezig zijn. Bij de kassa weet men voor welke film D3rde Verdieping heeft gereserveerd. Dat betekent dat je soms even moet wachten als 'onze' film later begint. I.v.m. reservering graag op tijd opgeven.

Docent: Ad Boogaard, filmfan én pastor/coördinator D3rde Verdieping.

Data: woensdag 08-05 | 12-06 (2de woensdag van de maand)

Kosten: prijs van de film, consumptie (verplicht) en evt. (vrijwillige) bijdrage D3rde Verdieping.

- **9 mei 2019: Liefde duurt het langst** (tekencursus)

14.15-16.45 uur | € 100,00 | Rozet 3.09

"Al spreek ik de talen van alle mensen en die van de engelen, had ik de liefde niet, ik zou niet meer zijn dan een dreunende gong of een schelle cymbaal..."

Deze tekst uit de eerste brief aan de Korintiërs van de apostel Paulus werd in de 19de eeuw als redevoering opgevoerd door de Engelse schrijver Henri Drummond. In zijn lezing voegt hij een hele 'regenboog' toe van menselijke eigenschappen die de liefde bevorderen.

Deze lezing is begin 21ste eeuw weer opnieuw verwoord door Paulo Coelho in zijn 'De hoogste gave'. Dit boekje biedt allerlei aanknopingspunten om via schilder- en tekenopdrachten te onderzoeken wat liefde voor jou betekent. Hoop je op liefde? Geloof je erin? Wie of wat heb jij lief?

Aanwezige materialen: acryl-/waterverf, pastel-/oliekrijt, (kleur)potlood, stift, houtskool, penselen, papier, scharen, tijdschriften (voor collages!) en lijm.

Data: 09, 16 en 23-05 | 06 en 13-06

Docent: Esther Wittenberg, trainer, coach en beeldend kunstenaar/-docent, shiatsumasseur/-docent.

Zie www.creoscoaching.nl en www.pen-en-penseel.nl

Uitgebreidere informatie over deze activiteiten vindt u op www.d3rdeverdieping.nl

De adressen voor opgeven en aanmelden zijn **D3rde Verdieping**, gebouw Rozet, Kortestraat 16, 6811EP Arnhem, derde verdieping lokaal 3.09, tel. 026 3513185, email info@d3rdeverdieping.nl

Er is in Rozet tevens een stiltecentrum in lokaal 3.12

Colofon

Bulletin is een uitgave van de Raad van Kerken Arnhem.

Secretaris a.i.: Johannes Kon

Opmaak: Gerrit Koning

Coördinator columns: Kees Tinga

Eindredactie: Dagelijks bestuur

Alle in Arnhem gevestigde christelijke kerken en geloofsgemeenschappen kunnen in de Raad vertegenwoordigd zijn indien ze de uitgangspunten en doelstellingen onderschrijven. Voor een overzicht van organisaties en activiteiten is een brochure beschikbaar.

Kopij voor het meinummer inzenden vóór 26 april 2019 aan

bulletin.rvkarnhem@gmail.com

Het volgend bulletin verschijnt op 1 mei 2019.

Deze nieuwsbrief wordt verzonden naar 391 emailadressen.

Kopij voor Bulletin kan worden gestuurd naar bulletin.rvkarnhem@gmail.com

Wij ontvangen uw kopij graag als een Word document meegestuurd bij uw email.

Kopij in de vorm van flyers e.d. en Word documenten met daarin op de achtergrond verwerkte tabellen of grafieken wordt niet geaccepteerd.

De Raad van Kerken te Arnhem heeft een eigen website: www.rvkarnhem.nl

Het bankrekeningnummer is NL90INGB 0000 87 14 97 t.n.v. Vereniging Raad van Kerken Arnhem.

Reacties op dit bulletin kunt u mailen naar onze secretaris Johannes Kon

aris.kon.arnhem11@gmail.com of naar bulletin.rvkarnhem@gmail.com

U kunt zich aan- en afmelden voor maandelijksse toezending van Bulletin door een mail te sturen naar bulletin.rvkarnhem@gmail.com

Het is voor ons het makkelijkst als u uw mail verstuurt vanaf het mailadres waarop u Bulletin wilt ontvangen of niet meer wilt ontvangen.